20 yılın ardından: *Devrimci Marksizm* neden gerekliydi, bugün neden hâlâ gerekli?

Devrimci Marksizm Yayın Kurulu

Dergimiz, elinizdeki bu sayıyla birlikte 20. yaşını kutluyor.

Bu metni, *Devrimci Marksizm* Yayın Kurulu üyeleri olarak, 20 yaşına giren dergimizin amacını ve önemini bir kez daha vurgulamak için kaleme alıyoruz. Okurlarımızı, bu fırtınalı zamanlarda hem *Devrimci Marksizm*'i hem devrimci Marksizmi sahiplenmeye, hayata geçirmeye ve ileri taşımaya çağırıyoruz. İşçi sınıfının, etrafında tüm ezilenleri de toplayarak insanlığı kurtaracak tek toplumsal güç olduğuna inanıyoruz. Dahası, bunun iş, aş ve hürriyet mücadelesinde mevcut farklı yollar içinden bizim tercih ettiğimiz bir tanesi değil, mümkün olan tek yol olduğunda ısrar ediyoruz. Dergimiz bu doğrultuda dünya ve Türkiye işçi hareketine yol gösterebilmeyi, teoride sınıf mücadelesini ilerletme ve işçi sınıfının yanında saf tutan sosyalistlere, öncü işçilere, genç sosyalist aydınlara hitap ederek, onlara bu mücadelede teorik-politik bir dergi olarak bir odak, bir pusula işlevi görmeyi amaçlıyor.

Devrimci Marksizm yirmi yıl önce yayın hayatına yalnızca yeni bir teorik dergi olarak başlamadı. O, Türkiye'de ve dünyada sosyalist hareketin uzun bir gerileme, savrulma ve fikrî teslimiyet / iltihak döneminden geçmekte olduğu bir kesitte, Marksizm'in devrimci özünü yeniden ayağa kaldırmak üzere yapılmış bilinçli bir

müdahaleydi. İlk sayımızdaki "Başlarken" yazısında, sosyalizmin uzun güneş tutulmasının sona ermekte olduğunu, Marksizm'in insanlığın önündeki temel sorunlara yeniden ışık tutacak bir kılavuz haline gelme olanağı kazandığını ifade etmiştik. Bu kof bir slogan değil, tarihsel ve siyasî bir tespitti. Çünkü 1990'lar boyunca ve 2000'lerin başında zafer sarhoşluğuna kapılan liberalizmin, onun sol varyantlarının, sivil toplumculuğun, postmodernizmin, post-Marksizm'in ve küreselcilik ideolojisinin yarattığı sis perdesinin altında dünya çoktan yeni büyük sarsıntılara doğru ilerliyordu. *Devrimci Marksizm*, o sis perdesini dağıtmaya çalışanlardan oldu.

Devrimci Marksizm'in 20 yıllık tarihini sıradan bir yayıncılık faaliyeti olarak kavramak mümkün değil. Dergimizin yirmi yılı, sosyalist hareket içindeki kuramsal ve siyasî tasfiyeciliğe karşı yürüttüğümüz kesintisiz bir mücadele ile geçti. Marksizm'in açık düşmanlarıyla mücadele kuşkusuz her zaman zorunluydu. Ama çoğu kez daha çetin olan, Marksist gibi görünüp Marksizm'in içini boşaltan, devrimci özünü törpüleyen, sınıf mücadelesinin Marksizm içindeki merkezî yerini silikleştiren, emperyalizm teorisini ve emperyalizme karşı mücadeleyi etkisizleştiren, devrimi belirsiz bir demokratikleşme çerçevesine indirgeyen, bir kısmını yukarıda saydığımız akımlarla mücadeledir. *Devrimci Marksizm*, daha ilk sayısından itibaren bunlarla mücadeleyi açık biçimde yürüttü. Zira biliyorduk ki, işçi sınıfının bilinci yalnızca burjuvazinin kalemşorları tarafından değil, çoğu zaman solun içinden gelen tahrifatlar aracılığıyla da bulandırılmaktadır. Bu yüzden *Devrimci Marksizm*, solda yer alan başka düşünce akımları ile arasındaki sınırlara işaret etmeyi ve bunu Marksizm'in dünyayı kavrama ve değiştirme bakımından üstünlüğünü ortaya koyarak yapmayı amaçlaya geldi. Marksizm'in, Stalinizm ve varyantları ile bir ölçüde bunların Marksizm'de açtıkları gediklerden sızarak sola musallat olan "sol" hasımlarıyla da açık ve kapsamlı bir hesaplaşmayı 50. sayımızda dosya konusu haline getirerek, dergimizin varlık nedenini bir bakıma yeniden ilan etmiştik. Bu 50. sayımız yalnızca bir polemik sayısı değil, devrimci sınıf siyasetinin teorik savunusuydu da aynı zamanda.

Bugün geriye dönüp baktığımızda, *Devrimci Marksizm*'in birçok temel konuda tarih tarafından doğrulandığını görüyoruz. Dergimizin kuruluşunda ve sonraki yıllarda mücadele ettiği düşünce akımlarının ortak iddiası dünyanın geri dönülemez biçimde değiştiği, sınıf karşıtlıklarının aşındığı, ulus-devletlerin önemini kaybettiği, emperyalizmin eski anlamını yitirdiği, teknolojik dönüşümlerin işçi sınıfını tarihsel özne olmaktan çıkardığı, kapitalizmin ise kendi krizlerini yönetilebilir hale getirdiğiydi. Bu düşünce akımları solda çok geniş bir etki yarattı. Demokratik dönüşümlerin, kültürel çoğulculuğun, kimlikçiliğin ve sivil toplumculuğun neredeyse sınıf mücadelesinin yerini alabileceği fikri giderek yaygınlaştı. *Devrimci Marksizm* ise bu tarihsel aldanmaya teslim olmadı. 2008'den sonra açılan yeni dönemi, sıradan bir durgunluk (resesyon) evresi olarak değil, kapitalizmin yeni bir büyük depresyonunun ve bunun doğuracağı sarsıntılar çağının başlangıcı olarak kavradı.

Bugün dünya gerçekten de barbarlığa dümen kırmış durumda. Büyük iktisadî krizler, pandeminin yarattığı toplumsal yıkım, Ukrayna savaşı, Filistin'deki Siyonist

barbarlık, İran'a yönelik emperyalist-Siyonist saldırı, faşizan hareketlerin yükselişi, istibdadın küresel bir eğilim halini alması, bütün bunlar *Devrimci Marksizm*'in uzun süredir üzerinde durduğu eğilimlerin doğrulandığını göstermiştir. Neoliberal küreselleşmenin ebedî barış getireceği masalı çökmüştür. Emperyalizm ortadan kalkmamış, tersine daha yıkıcı biçimlerde kendisini göstermiştir. Savaş, tarih dışı hale gelmemiş, tersine dünya siyasetinin yeniden merkezine yerleşmiştir. Kapitalizmin her yeni krizi, işçi sınıfının stratejik önemini daha açık biçimde ortaya koymaktadır. Ama sonuçta bizim için asıl mesele, teorik dakikliğin devrimci siyasete nasıl hizmet ettiğidir. Teori, bize, bir ekonomi yorumcusuna olacakları kestirmesinde yardımcı olduğu gibi salt bir doğru tahminde bulunma yeteneği kazandırdığı için değerli değildir. Teori, işçi sınıfının bağımsız siyasetini inşaya yardım ettiği, stratejik berraklık sağladığı, sınıf düşmanlarını ve sahte dostları teşhir ettiği, mücadeleye yön verdiği ölçüde değerlidir. *Devrimci Marksizm*'in yirmi yıllık çizgisi bu anlayışın ürünüdür. Dergimiz günceli kavramayı, tarihî sorunları bugünün mücadeleleriyle ilişkilendirerek ele almayı, teorik tartışmaları sınıf savaşımının ihtiyaçlarına tercüme etmeyi amaçlamış ve bizce bunda başarılı olmuştur.

Ancak *Devrimci Marksizm*'in bu yirmi yıldaki başarı hanesine yazılacak katkısı sadece Marksizm'i savunmak olmadı. Dergimiz, Marksizm'i mücadele içinde sınamaya, güncellemeye ve ileri taşımaya da çalıştı. Emperyalizm, dünya kapitalizminin bunalımı, savaş, faşizm, Kürt sorunu, Filistin meselesi, işçi sınıfının yapısı ve mücadeleleri, Sovyet deneyiminin muhasebesi, merkezî planlama, Osmanlı ve Cumhuriyet tarihinin sınıfsal çözümlemeleri, kültür ve ideoloji gibi başlıklar, dergimizin sayfalarında tarihsel maddeci yöntemle yeniden ele alındı. Millî Mücadele'den Arap Devrimleri'ne Gezi'den depreme, Sovyetler Birliği'nin çöküşünden bugünkü yeni bir dünya savaşı çıkma eğilimlerine kadar pek çok konu *Devrimci Marksizm*'in sayfalarında benzersiz biçimde analize tabi tutuldu ve bu alandaki literatüre kazındı.

Öte yandan, *Devrimci Marksizm*, çalışma odalarından matbaaya, oradan kitapçı raflarına giden sıradan akademik teori dergilerinden farklı olarak, ***militan bir teori dergisi*** sıfatıyla mücadele alanlarının dergisi olarak hayata gözlerini açmıştı ve yoluna böyle devam etti. İlk sayımızın 1 Mayıs alanlarında dağıtılmış olması tesadüf değil. *Devrimci Marksizm* daha doğarken kendisini akademik dünyanın değil, sınıf mücadelesinin canlı ortamı içinde konumlandırmıştı. Militan bir teori dergisi olmak, bizim için teoriyi küçümsemek anlamına asla gelmedi, tam tersine teoriye en yüksek değeri verdi dergimiz. Fakat Marx'ın Feuerbach üzerine on birinci tezine uygun olarak, *Devrimci Marksizm* için teori, sınıf mücadelesinin dışında duran bir zihinsel faaliyet alanı değil, proletaryanın iş, aş ve hürriyet mücadelesinin mütemmim cüzüdür. Bu yüzden dergimizin yazıları yalnızca "ne oldu?" sorusuna cevap aramaz. "Bu gelişmenin sınıfsal anlamı nedir?" ve "İşçi sınıfı ile ezilenler açısından hangi siyasî görevleri ortaya çıkarır?" gibi sorulara da cevap arar. Dergimizin alâmet-i fârikalarından biri de budur.

Devrimci Marksizm aynı zamanda bir okuldur. Bunu sadece yakın zaman önce

başlattığımız Devrimci Marksizm Okulu çalışmamız anlamında söylemiyoruz. Kastettiğimiz şey, dergimizin daha geniş bir işlevidir. Dergimiz matbaadan alınıp hızla kitapçılara, sahaflara ve Devrimci İşçi Partisi bürolarına dağıtılır. Sonrasında da işçi havzalarına, mahallelere, üniversitelere taşınır. Çantalarda direnişleri, fabrikaları, ofisleri, kantinleri gezer. Elde kalem hızla okunur. Çıkarılan notlar büyük bir hevesle tartışılır. Bu anlamda Yayın Kurulu'nun yazı planlaması, bir anlamda bu daimî okulun sürekli yenilenen müfredatının belirlenmesi gibidir de.

Geride bıraktığımız yirmi yılın bir başka ayırt edici yönü dergimizin sürekliliğidir. Dergiler çıkar, bir kısmı bir süre sonra ortadan kaybolur. Özellikle sol yayıncılık alanında süreksizlik, dağılma, hevesin kısa sürmesi, dergiyi çıkaran çevrelerin varlığının sonlanması son derece yaygındır. *Devrimci Marksizm*'in 28-29. çift sayısında yer alan 10. yıl yazısında belirtildiği gibi, dergimiz küçük bir yayın kurulu ile yola çıkmış, zaman içinde bu kurulun etrafındaki danışma ağları gevşemiş, bazı insanlar uzaklaşmış, bazı kayıplar yaşanmış ama buna rağmen dergi canlı bir Marksizm'i ayakta tutma çabasını sürdürmüştür. Sonraları yayın kurulu genişleyip kurumsallaşmış ve ileri doğru yeni atılımlar yapma kapasitesi kazanmıştır. Şu an hem güçlü bir yayın kuruluna hem de onun etrafında, yayın kurulu düzeyinde olmasa da dergiye ciddi şekilde katkı sunan *Devrimci Marksizm* Kolektifi'ne sahibiz. İkisinin de içinde sadece Devrimci İşçi Partisi kadroları değil, partinin yoldaşı ya da partiye yakın olan sosyalist aydınlar, yazarlar da yer almaktadır. Gerek Yayın Kurulu gerekse de Danışma Kurulu içinde yer almış olan, halen yer alan, yanı sıra derginin basımıyla ilgili iş yükünü sırtlanan tüm yoldaş ve dostlarımızın gösterdikleri sebat, özveri ve harcadıkları yoğun emek sayesindedir ki dergimiz bu sürekliliği koruyabilmiştir. Hepsine şükran borçluyuz. Dolayısıyla geçirdiğimiz yirmi yıl, yalnızca bir yayıncılık öyküsü değil, aynı zamanda bir siyasî kararlılık öyküsüdür.

Elbette, sürekliliğin bizim açımızdan diğer bir anlamı da öncüllerimizden aldığımız mirası taşıyor olmamızdır. *Devrimci Marksizm*, gökten zembille inmiş değildir. Vaktiyle 10. yıl yazımızda da belirttiğimiz gibi, bir Marksist teori dergiciliği geleneğinin üzerinde yükselmiştir. Çok önemli bir tarihsel öncülümüz 1988-1999 arasında yayımlanmış olan *Sınıf Bilinci*'dir. Yine 1985-1992 arasında yayınlanmış olan *11. Tez* deneyiminin mirası da dergimizin DNA'sına mündemiçtir. Pek tabii ki, *İşçi Mücadelesi* kapaklı serisi ve gazetesi de öncüllerimizdendir ve bugünkü yürüyüşümüz Devrimci İşçi Partisi yayın organı *Gerçek* gazetesi ile kol koladır. Aylık bir tempoda ve müthiş bir disiplinle çalışan *Gerçek* gazetesinin yayın kuruluna pek çok şey borçlu olduğumuzu da bu vesileyle belirtelim.

Dergimizin yirmi yıllık bilançosunda enternasyonalizm özel bir yeri hak ediyor. *Devrimci Marksizm* Türkiye merkezli bir dergidir, üstelik sık sık vurguladığımız gibi bu topraklarda devrimci Marksizm'i yerlileştirme çabasına özel bir önem de atfeder ama hiçbir zaman Türkiye içine kapanmış bir dergi de olmamıştır. Daha ilk sayılardan itibaren Latin Amerika'dan Avrupa'ya, Batı Asya'dan Çin'e kadar geniş bir coğrafyayı ele almış, dünyadaki sınıf mücadelelerini ve siyasal sarsıntıları kendi teorik süzgecinden geçirerek değerlendirmiştir. Bu yönelimin kurumsal ve görünür

bir uzantısı olarak yıllık İngilizce basılan *Revolutionary Marxism*'i yayınlamaya başlamıştır. *Devrimci Marksizm* açısından bu girişim, dış dünyaya akademik bir sükse peşinde açılmak değildir. Kendi devrimci teorik birikimini dünya ölçeğinde dolaşıma sokmak ve dünyanın başka yerlerindeki mücadelelerden ve birikimden beslenmek, daha çok Marksistle diyaloga girmek ve geleceğin Enternasyonal'inin mayalanmasını bugünden sağlamaya başlama çabasıdır. *Revolutionary Marxism'*in yıllar içinde üstlendiği rol, bu bakımdan ayrıca anılmayı hak ediyor. Türkiye solunda uluslararası alana açılmak çoğu zaman ya tercüme faaliyetine indirgenmiş ya da dışarıdaki moda teorik akımların, II. Mahmud'un pantolon giymesine benzer bir biçimde ithali biçimini almıştır. Oysa *Revolutionary Marxism* bunun tersini yapmıştır: kendi mevzisinden, bir teorik özgüvenle ama enternasyonal bir bilinçle konuşmuştur. Bu da *Devrimci Marksizm'*in yalnızca Türkiye'de değil, uluslararası Marksist tartışmalarda da bir ağırlık merkezi yaratma çabasının ifadesidir.

Devrimci Marksizm, yöntem ve argümantasyon konusundaki ciddiyet ile siyasî taraflılığı birbirine zıt şeyler olarak görmeyen bir geleneği temsil ediyor. Burjuva akademisinin ve onun etkisindeki sol çevrelerin önemli bir bölümü, ilmî ciddiyet ile politik bağlılığı birbirinden ayırmak, hatta karşı karşıya koymak eğilimindedir. Güya nesnellik ancak tarafsızlıkla mümkündür. Güya bilimsel bilgi, devrimci siyasetten uzak durduğu ölçüde derinleşir. *Devrimci Marksizm* bu sahte karşıtlığı reddeder. Çünkü Marksizm'in kendisi, kapitalist toplumları dışarıdan seyreden nötr bir gözleme yaslanmaz. Kapitalizmi en derin biçimde kavradığı / kavrayabildiği için onu devrimci biçimde aşmayı hedefler. Bu nedenle bizim için taraflılık, düşünsel zayıflığın değil, tarihsel, bilimsel ve siyasî netliğin ifadesidir. Emperyalizme karşıyız çünkü onu kapitalizmin dünya ölçeğinde sömürü, bağımlılık ve savaş üreten zorunlu biçimi olarak kavrıyoruz. İşçi sınıfından yanayız, çünkü kapitalist toplumun temel çelişkisini onun sömürülmesinde görüyoruz. Filistin'den yana, Siyonizm'e karşıyız, çünkü yerleşimci sömürgeciliğin ve emperyalist barbarlığın somut biçimini orada görüyoruz.

Elbette bizim için derginin 20. yılının muhasebesini yapmanın anlamı, başarıların rahatlığına yaslanmak değil, yeni görevlerin zorluğuna hazırlanmak üzere bir kılavuz işlevi görebilmesinde yatmaktadır. Bu elbette küçümsenecek bir süre değil. Bugün elimizde 62 sayılık bir külliyat, 2006'dan bu yana süren kesintisiz bir yayın çizgisi, 2017'den beri devam eden İngilizce yıllık edisyon, konferanslar, atölyeler, polemikler, dosyalar, tarihsel ve güncel müdahaleler var. Bunların hepsi gurur duyulacak işler. Fakat çok daha fazlasını yapmaya, eksiklerimizi gidermeye, yanlışlarımızı derhal düzeltmeye ve sürekli bir iyileştirmeye ihtiyacımız devam ediyor. Dergimiz kuramsal teorik düzeyini geliştiriyor olsa da işçi sınıfının ileri unsurlarına daha derinlemesine nüfuz etmek, genç Marksist kuşaklarla daha sürekli bağlar kurmak, dijital mecralarda daha etkili bir varlık göstermek, külliyatımızı daha erişilebilir kılmak ve uluslararası teorik etkileşimi büyütmek gibi görevler önümüzde durmaktadır.

O halde yirmi yılda elde ettiğimiz başarıları, emekli bir askerin rafındaki plaket-

ler gibi değil, aya seyahat eden bir uzay aracının Dünya'nın etrafında, hız kazanmak için attığı bir ilk tur gibi görmek daha doğru olacaktır. Burjuva sosyal bilimi, işçi sınıfı hegemonyasının geri çekildiği bu dönemde arkasındaki muazzam finansal güçle saldırıyor. Yüzünü işçi sınıfına çevirdiğinde onun hürriyeti için çok büyük katkılar yapabileceği kesin olan genç aydınlar burjuvazinin etkisi altında. İstibdadın üniversiteleri, yayın evleri, kanalları, fonları ve daha nice aracı işçi sınıfı biliminin karşısına Çin Seddi gibi dikilirken, bizim de görevlerimiz ağırlaşıyor.

Devrimci Marksizm Yayın Kurulu, önümüzdeki dönemde daha güçlü dosyalar hazırlamayı, tarihsel ve güncel sorunları daha sistematik biçimde ele almayı, işçi havzalarında dolaşımı artırmayı, genç Marksistlerin eğitimine daha büyük katkı sunmayı, dijital yayıncılığın imkânlarını daha cüretli biçimde kullanmayı ve enternasyonal teorik diyalogu genişletmeyi görev biliyor. Bu görevleri, artık yirmi yaşında bir dergi olmanın gerektirdiği olgunlukla yapacaktır. Yirmi yaşındaki bir dergi için asıl mesele yalnızca geçmişine bakıp gururlanmak değil, geleceğin görevlerine uygun bir irade göstermektir. *Devrimci Marksizm* Yayın Kurulu olarak bu iradeyi taşıyoruz.

Nice yaşlara *Devrimci Marksizm!*